

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 24.

Stockholm 25 Juni 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	---	--	---

Mrs Carrie Chapman Catt.

Det är under Mrs. Carrie Chapman Catts ordförandeskap, som den internationella rösträttsalliansen nu afhållit sin tredje kongress, denna gång förlagd

till Amsterdam, och det är också hon, som främst bör nämnas, när man ser tillbaka på tillblifvelsen af den stora sammanslutning, som vi kalla den internationella rösträttsalliansen. Det var som ordförande i *National Woman Suffrage Association*, hvilken plats Mrs. Catt intog efter Susan B. Anthony, som hon först började arbeta på denna storartade plan, hvilken hade till mål att förena kvinnor från alla delar af jorden i en stor organisation — ett mål, som är nått — och som har gifvit den kvinnliga rösträttsrörelsen i sin helhet en kraftkänsla och en styrka, hvilken den i isolerad sträfvan inom de olika länderna aldrig skulle vunnit.

År 1902 sammankallade Mrs. Chapman Catt en internationell kommitté i Washington, där den första planen utkastades till ett internationellt förbund, hvilket skulle i sig upptaga såväl den nya som den gamla världens kvinnor till arbete för det gemensamma målet — den kvinnliga rösträttsfrågans lösning. Vid kvinnokongressen i Berlin 1904 voro de förberedande arbetena färdiga och *internationella rösträttsalliansen* bildades med delegerade från tio olika länder. Mrs. Chapman Catt valdes enhälligt till ordförande, och det är hennes enastående organisationsförmåga, energi och aldrig tröttade arbetskraft, som förmått att föra fram och utveckla alliansen till den omfattning och betydelse den nu har. Samma år, som rösträttsalliansen bildades i Berlin, lämnade Mrs. Catt sitt ordförandeskap i nationalföreningen för att kunna ägna hela sin tid åt sitt nya arbete.

Mrs Chapman Catt är född i New York och intar en bemärkt plats bland Förenta staternas mest framstående kvinnor. Hon studerade en tid vid universitetet och gjorde sig bemärkt som talarinna och författarinna. Redan tidigt väcktes hennes syn på den arbetande kvinnans i så många afseenden svåra och undanskjutna ställning, och hon kom snart nog till den öfvertygelsen att endast genom ernående af politisk rösträtt för kvinnorna skulle deras ställning kunna förbättras och göras rättvisare. Det var då hon tog fatt på denna uppgift, som hon aldrig upphört att arbeta för.

Det dröjde icke länge förr än nationalföreningen för kvinnlig rösträtt tog henne i anspråk såsom en af sina värdefullaste medhjälpare. På grund af sin sällsynta organisationsförmåga valdes hon till ordförande i den nationella organisationskommittén, och hon tog ledningen inom densamma. När miss Anthony år 1900

drog sig tillbaka från ordförandeskapet i nationalföreningen, var det, såsom redan nämnt och på miss Anthonys egen lifligt uttryckta önskan, som Mrs Catt intog hennes plats, hon blef nästan enhälligt vald.

Nästan i alla Amerikas Förenta stater har Mrs Catt hållit föredrag. I en klar, logisk och koncentrerad form lägger hon fram sina åsikter, bemöter på ett träffande sätt framställda motskäl och lyckas ofta att vinna äfven den mest skeptiske motståndare öfver på sin sida. Hennes fina, kvinnliga värdighet och utsökta takt göra henne särskildt skickad att intaga en ledande ställning, och hon är lika uppskattad af män som kvinnor. De som haft lyckan att besöka henne i hennes förtjusande hem kunna intyga, att det offentliga lifvet på intet sätt tyckes menligt inverkat på de speciellt kvinnliga egenskaper, som vi äro vana att förbinda med begreppet en god husmoder och hemmets härskarinna.

E. K—N.

Sveriges folkskolläraryrkesförbund.

En liten skara af Sveriges folkskolläraryrkes kvinnor beslöt påskan år 1906 att bilda en egen sammanslutning, skild från den stora, alla folkskolans arbetare omfattande föreningen. Det var i elfte stunden innan den kongl. propositionen angående förslag till löne-reglering för folkskolläraryrket skulle frambäras inför kamrarna af dåvarande ecklesiastikministern, dr Fridtjuf Berg. Ett hundratal lärarinnor från alla delar af landet samlades i Kvinnoklubbens lokal i Stockholm. Styrelsen för Stockholms Folkskolläraryrkes Diskussionsklubb hade arrangerat mötet. Många hade rest 60—70 mil för att få närvara. Hvadan då dessa ansträngningar midt i helgens frid? Jo, som ett dun-derslag hade till Sveriges folkskolläraryrkes kvinnor kommit den underrättelsen, att den halfsekelgamla likstäl-lighetsprincipen med afseende på löneförmåner för landsbygdens lärarekår i regeringsförslaget var bruten. Detta föreslog nämligen *en* lön för lärare och *en annan*, lägre, för lärarinna. Men var då detta egentligen nå-got öfverraskande? Återfanns ej samma orättvisa på snart sagdt alla områden, där män och kvinnor kämpade om brödet? Jo visserligen; men uppfostran och undervisning vore dock ett arbete af annan art än andra, ett arbete, hvartill själfva naturen ju särskildt kvalificeradt kvinnan. Skulle hon nu också där, på sitt eget speciella område, undervärderas, degraderas? Denna fråga hade med djup oro framställts icke blott inom lärarinnornas egna led utan äfven af socialt vakna kvinnor på andra arbetsområden. De akademiska kvinnorna hade i synnerhet lagt i dagen stort intresse för frågan. Så hade docenten, juris doktor Elsa Eschelsson i Uppsala, med uppoffring af såväl tid som penningmedel utarbetat en synnerligen sak-rik och logisk kritik af regeringsförslaget, hvilken

i broschyrform tillställts samtliga riksdagsmän. Lärarinnemötets första beslut blef också att till henne af-sända ett tacksägelsetelegram, på hvilket följande varm-hjärtade och för situationen betecknande svar med omgående ingick: »Jag beder Eder till de på mötet i Stockholm församlade folkskolläraryrkes kvinnorna framföra mitt varma tack för det mig tillsända telegrammet. Det bistånd jag kunnat lämna Eder i den pågående striden har tyvärr varit ringa, men det har lämnats med djupt förstående af denna Eder strid. Alla arbe-tande kvinnor stå i tacksamhetsskuld till folkskolläraryrkes kvinnorna för den energi och den målmedvetenhet, med hvilken de sökt värna en gammal rättighet, hvars för-lust skulle blifva af djupgående betydelse för alla ar-betande kvinnor.»

Att det låg strid i luften faller af sig själf. Likaså att något måste företagas. Och detta blef — bildandet af Sveriges Folkskolläraryrkesförbund. Tanken på nå-got sådant hade redan förefunnits inom lärarinnekåren och blifvit framburen vid olika lillfallen af bland andra Adèle Wetterlind i Jönköping, Emilia Rosenkvist af Åkershult i Gäfle, Josefine Schütz i Göteborg, Nanny Palmqvist i Helsingborg samt Lina Gren och Anna Hemming i Malmö. Därom vittna protokollen från lärarinnemöten så långt bort i tiden som 1893, då man träffades i Jönköping som fröken Adèle Wetter-linds gäster. Vid mötet 1906 sades ock: »Hade vi 1893 bildat förbundet, så hade vi säkert ej nu behöft samlas af den anledning att vårt arbete undervärde-rats!»

Meningen med Sveriges Folkskolläraryrkesförbund vore ej — det betonade alla talarinnorna — att söka ställa en makt emot den stora lärareföreningen utan fast mer att genom utveckling och tillvaratagande af

de kvinnliga förmågorna därinom stärka den. Detta skulle åstadkommas först och främst därigenom att lärarinnorna bildade kvinnliga diskussionsklubbar på hvarje ort, där sådant låte sig göra, och sålunda tränade sig i föreningsarbete, vidare därigenom att de flitigare än förut deltog i alla val inom föreningen och själfva villigt åtog sig förtroendeuppdrag därinom. Man erkände oförbehållsamt sin alltför stora tillbakadragenhet, då det gällt den rena föreningsverksamheten, och trodde sig däri finna en af grunderna till den ringaktning för kvinnoarbetet, hvarom regeringsförslaget bure vittnesbörd. Genom en sammanslutning, som omfattade hela landet och ägde en krets eller klubb på hvarje större plats, skulle en enig samverkan vid för kåren betydelsefulla tillfällen lättare än dittills kunna åvägbringas. Och till sist, men icke sämst, hoppades man, att de årligen återkommande på sällskapligt sätt ordnade mötena än här, än där, skulle komma att skänka ett rikt personligt utbyte.

Vid företaget val af styrelse blefvo fröknarna Stina Hellgren, ordf., Lina Gren, sekr., Cecilia Andersson, kassör, Naëmi Uddenberg och Anna Hemming, alla från Malmö, därtill utsedda.

Så gick året 1906, och lönefrågan fick den lösning, som fröken Anna Rylander i ett föregående nummer af Dagny utförligt skildrat. Olikställighetens princip var tills vidare på alla håll fastslagen och på somliga nästan hänsynslöst.

Den lilla föreningen har emellertid börjat sakta växa. I sådant arbete får man öfva sig i tålmodets sköna dygd, man får ej vänta skörd före sådden. Dock framåt går det. I närvarande stund räknar den unga sammanslutningen omkring 300 medlemmar ute i landet samt en Stockholmskrets. Denna krets bör ej förväxlas med den äldre sammanslutningen bland Stockholms folkskollärarinnor, som bär namnet Stockholms Folkskollärarinnors Diskussionsklubb och räknar omkring 250 medlemmar.

Förbundet hade förra sommaren sitt första möte i Jönköping, hvarvid frågan om en egen tidning var den mest brännande. Fru Alma Wik från Stockholm inledde med ett längre anförande, hvars korta andeme-

ning var, att utan en röst i pressen kan ingen rörelse i tiden gå en lifskraftig utveckling till mötes. Bland de förslag, som framlades, var det om möjligheten att starta en tidning för alla arbetande kvinnor det, som ådrog sig mesta uppmärksamheten, såsom varande det för den närmaste framtiden ur flera synpunkter lämpligaste. En kommitté fick i uppdrag att föra frågan vidare.

Den första, år 1906 valda styrelsen, som betraktade sig själf blott som en interimstyrelse, afsade sig vid detta möte sitt uppdrag, hvilket den på ett synnerligen förtjänstfullt sätt utfört. Ny styrelse, med Verkställande Utskottet förlagt till Stockholm, valdes därefter för en tid af två år. Medlemmar däraf blefvo frökarna Anna Rylander, ordf., och Rosalie Lindgren, sekr., samt fru Alma Wik, kassör, alla i Stockholm, samt fröknarna Stina Hellgren och Lina Gren i Malmö. De tre förstnämnda utgöra V. U. Den nya styrelsens första uppgift blef att föra tidningsfrågan vidare. I den på nyåret 1908 framträdande »Dagny», tidning för den svenska kvinnorörelsen, utgifven af den kooperativa föreningen med samma namn, fann man, hvad man för närvarande behöfde, och började så godt sig göra lät rekommendera den nya publikationen, som i sitt värdiga, allvarliga och målmedvetna skick synes med kraft och skick ämna fylla sin bestämelse.

På det möte Svenska folkskolläraryrkesförbundet afhåller i Stockholm d. 27 juni detta år kommer också »Dagny» under diskussion.

En annan fråga af största betydelse just nu, då folkskolan synes stå i beredskap att föra sina lärjungar fram till realskoleexamen, är den om »lärarinnornas fortutbildning». Den står också på mötesprogrammet. Ty högre än begäret efter det ekonomiska välståndet, huru viktigt det än är för hvarje människas lyckokraf, står dock hos Sveriges folkskollärarinnor längtan att kunna bli till ljus och välsignelse för den ungdom, hvars fostran blifvit dem anförtrodd, och tillstyrka och gagn för det älskade fosterland, åt hvars tjänst de invigt sitt lif.

ALMA WIK.

Andelsbevis i Föreningen Dagny erhållas å tidningens expedition mot återställande af interimskvitto.

Från rösträttskongressen.

Amsterdam den 17 juni 1908.

Den första kongressdagen inbryter klar och strål-
 D lande och utan någon generande värme. Luften här är härlig, liksom inmängd med vattenångor. Strax före den utsatta tiden kl. 9,30 på morgonen har man tillfälle att i Concertgebouws upplysningsbyrå utbyta hälsningar med många bekanta från Köpenhamnskon-

gressen — från vidt skilda land, se där bl. a. den amerikanska prästen, Rev Anna Shaw med sina strål-
 D lande ögon och sitt vackra leende och Ungerns representant, fräulein Rosika Schwimmer. Vi inträda i salen, där förhandlingarna skola äga rum. Öfverst presidrar Apollo di Belvedere, i klassisk ro skådande ned på nutidskvinnorna som vilja medborgarrätt och med-

borgarplikt. De bästa af oss under den synvinkel, hvilken Miss Shaw i sin predikan på söndagen ålade rösträttsrörelsen — den som innehålles i bibelordet »Ni äro alla en», och som kommer kvinnorna att opponera mot familjeegoismens dogmer för att i stället lära dem inse, att det icke är nog, om allt är väl beställt för *deras* barn och *deras* krets, utan att de alla äro delar af ett stort helt och böra känna samhörighetens ansvar.

Kongressens president, Mrs Chapman Catt, öppnar förhandlingarna med några korta ord. Därefter få de olika ländernas representanter sina platser sig anvisade och upprop af de delegerade vidtager. En applåd följer, då Mrs Despard uppropas. Den vördnadsvärda, hvithåriga damen, syster till general French, är ju bland dem, som i fängelse fått umgälla sin egenskap af rösträttskvinna. Kanske ännu lifligare klappades det, då representanten för de engelska *männens* League for Womens Franchise uppropades. Det var en yngre man, dr Charles V. Drysdale. Och naturligtvis blef det särskilda välkomsthälsningar till de tvänne kvinnor, som voro utsända af sina lands regeringar (på deras bekostnad), fröken Gina Krog för Norge och Mrs Henry Dobson för Australien. Äfven tre af Amerikas förenta stater hade utsett officiella representanter, ehuru blott en af dessa kvinnor haft tillfälle komma till kongressen. I kortare anföranden framförde fröken Krog och Mrs Dobson sina resp. regeringars välgångsönsknningar. Frågan om alliansens ställning till en bulgarisk kvinnoförening (icke rösträttsförening), som önskade genom en representant närvara vid kongressen, upptogs därefter. Beslut fattades att hälsningstelegram skulle afsändas till de finska kvinnorna med tack för deras arbete vid valkampanjen och till de engelska med anledning af demonstrationerna i London den 13 och 21 juni.

Mrs Chapman Catt sköter sin funktion som ordförande med samma lugna myndighet — och opartiskhet — som alla beundrade i Köpenhamn för två år sedan. Om från begreppet »grande dame» elimineras bort hvad af ytlig salongsbildning och societetslifssuccéer plägar inläggas däri, så skulle jag vilja säga, att Carrie Chapman Catt i högsta grad gör skäl för benämningen »grande dame». Hon besitter den storstilade förnämhet i sitt uppträdande, som bottnar i hjärtats och intelligensens bästa bildning i förening med de lyckligaste uttrycksmedel som en gifmild natur kan gifva en människa. Hennes uttrycksfulla, intelligenta ansiktsdrag och ståtliga figur och hållning kunna icke undgå att imponera, och den klara väljudande stämman, som utan ansträngning klingar ut äfven öfver mycket stora lokaler, fullbordar det angenäma intrycket. Ur det föredrag som hon på måndagens eftermiddagssammankomst höll öfver rösträttsrörelsen i olika länder meddelas på annat ställe i dagens nummer ett utdrag, som torde vara af särskildt intresse för Dagnys läsarinor. Mrs Catts föredrag bjöd på vissa lika humoristiska som träffande synpunkter, som när hon konstaterade att af kvinnoröst-

rättens vedersakare komma en kinesisk mandarin, en amerikansk kongressist, en zulugentleman och Mr Asquith med precis samma argumentering mot kvinnorösträtten — en anmärkning, som väckte mycken munterhet. För öfrigt utfylldes större delen af programmet för eftermiddagen af en verkligen lika originell som vacker och gripande konsertafdelning.

På den med de olika nationernas flaggor, drottning Wilhelminas byst samt blommande växter och palmer vackert dekorerade musikestraden befann sig en kör på 380 personer, bestående af, förutom damer, små gossar och flickor. »Hvilka kinder, hvilka lockar, hvilken härlig människovår.» Och de voro verkligen förtjusande, dessa »Hollandsh Kinderliedern», som med lif och lust sjöngos af småttingar, de minsta blott 12 år. Denna glada barnmusik liksom förkroppsligades för mig i en liten flickunge, som stående allra främst i ledet med osviklig plikttröhet följde hvarje rörelse af taktpinnen, ibland nickande takt med hufvudet, medan ögonen strålade och groparna i kinderna blefvo djupare, då hon sjöng om bybarnens dans eller om den sjuka dockan, som skulle gå till doktorn — allt barndomens solskensglitter låg öfver den förtjusande, lilla varelsen. Och kunde väl någon förblifva oberörd, när i den ståtliga kantat, som avslutade programmet på denna allenastående konsert, gosskören faller in och i toner lofvar att manligt kämpa för kvinnornas frihet och rätt. Det var icke möjligt att återhålla bifallet, applåderna dånade som en åska, då gossarna slutat strofen: »Den strijd volstrijden, die voor de eer der vrouwen wordt gestreden.» Kantaten slutade med ett uttalande af det holländska folkets tro på sin unga drottning »Wilhelmina von Nassauwe». Det var en kvinnlig kompositör, M:me Catharine van Rennen, som komponerat musiken till såväl »Kinderliedern» som kantaten, hvilken ackompanjerades af 7:de infanteriregementets musikkår. M:me van Rennen anförde själf med lif och schwung. Den stora lokalen, som lär rymma 1,000 personer, var fylld till sista plats. Säkert gingo alla åhörarna därifrån i fäststämning, i ordets bästa bemärkelse.

På tisdagens morgonsammanträde afgåfvos af dr jur. Anita Augspurg, Tyskland, Mrs Millicent Garrett Fawcett, England, Mrs Rachel Forster Avery, U. S. A., dr phil. Käthe Schirmacher, Tyskland, fröken Martina Kramers, Nederländerna, rapporter om den verksamhet, de på uppdrag af Köpenhamnskongressen utvecklat, i »hednalanden» — om man får uttrycka sig så — för att sprida kännedom om kvinnorösträttens idé och väcka impulser till höjande af kvinnornas ställning. Till och med Egypten och Indien hade nåtts af ett litet böljeslag af den internationella strömning, som en gång skall åt kvinnorna medföra den likställighet med männen, som de eftersträfvat. Fröken Kramers lämnade dessutom en framställning af tidskriften Jus Suffragii utveckling och Mrs Stanton Cott, Internationella rösträttsalliansens skattmästare efter den unga begåfvade Miss Cuncliffes död, redogjorde för allian-

sens ekonomiska ställning. Härefter afgafs af Mrs Avery en öfersikt af rapporter, inlämnade från de länder, som anslutit sig till alliansen. En ganska liflig principdiskussion följde därefter med anledning af den bulgariska kvinnoföreningens önskan att ingå i alliansen. Beslut fattades att Bulgarien skulle hafva rätt att delta. De länder, som äro representerade vid kongressen, äro: Amerikas Förenta stater, Bulgarien, Böhmen, Kanada, Danmark, Tyskland, England, Finland, Ungarn, Italien, Nederländerna, Nya Zeeland, Norge, Ryssland, Österrike, Island, Sverige, Schweiz och Syd-Afrika.

Tisdagens aftonsammanträde gällde »Kvinnorösträtten i praktiken». Talare voro Mrs Madge Donohoe, Australien, fröken Annie Furuhjelm, Finland, Mrs Alice M. Steele, Nya Zeeland, d:r Romania Penrose, Utah, Mrs Henry Dobson, Australien, och fröken Gina Krog, Norge.

Rikliga tillfällen till sällskaplig sammanvaro gifvas. På måndags afton en stor mottagning för samtliga kongressdeltagare. Tisdagen voro ett 100-tal inbjudna till teaparty af Burgomaster och fru von Leeuwen i deras hem. För den, som aldrig förut haft tillfälle att se en holländsk interiör, var det synnerligen intresseväckande att iakttaga den för svenska ögon säregna

smakriktning, som präglade detta utomordentligt vackra hem med dess djupa, varmt mättade färgstämning. Samma dag en ångbåtsfärd på Amstel. I dag, onsdag, gifver d:r Aletta Jacobs ett teaparty. Vid denna dags morgonsammanträde afhandlades bl. a. den internationella tidskriften Jus Suffragi och beslöts att öfverlämna åt en kommitté ordnandet af dess framtida existensform. Ett stort antal motioner väcktes, däribland en från Sverige af fröken Signe Bergman: att kongressen måtte till regeringarna i de länder, där kvinnorna ännu icke erhållit rösträtt, göra en hemställan om åtgärders träffande för frågans lösning.

Från det engelska nationalförbundet för kvinnans rösträtt framfördes inbjudan till internationell kongress i London nästa år i april eller maj månad, hvilken inbjudan med tacksamhet antogs.

En glad och hoppfull stämning hvilar öfver kongressdeltagarna, och allt synes visa att dagarna i Amsterdam icke blott skola blifva ett intressant och angenämt minne för deltagarna utan verkligen föra vår sak ett steg närmare mot den framtid, då kvinnorna skola samlas i arbete för andra mål än medborgarrätt i det land, där de lefva, arbeta och verka.

ANNA KLEMAN.

Massmötet i Albert Hall den 13 juni.

Det i Dagny redan omtalade stora massmötet i Albert Hall ägde, som bestämdt var, rum den 13 juni under imponerande stor tillslutning. Ur en korrespondensartikel till Svenska Dagbladet lämna vi nedanstående liffulla skildring af demonstrationståget.

Nere ifrån Embankment, den breda avenyen utmed Temsen, höres mässingsmusik och trumhvirflar. Liksom Trafalgar Square, är den stora gata, som från detta leder ner till Embankment, fullpackad med folk, fönster och dörrar äro likaledes folkfyllda, alldeles som om det gällde ett kungligt prakttåg. Genom öppningen till Embankment kan man se huru folkmassan sträcker sig hufvud vid hufvud långt bort.

Med en sprängkil beriden polis i spetsen tränger, slingrar tåget sig fram genom folkmassan. I dag bära kvinnorna själfva sina standar. Det är ett slags tecken på ökad kraft. Ibland sveper den friska vinden fram med sådan styrka, att standaren tvingas ned, men starka armar resa dem åter med okufflig energi.

Där i spetsen maschera grånade förkämpar i den kvinnliga rösträttsrörelsen i England, fru Fawcett, som i femtio år arbetat för denna sak, lady Frances Balfour, hertigens af Argyll syster, ledare af det stora rösträttsförbundet, fröken Davies, som var en af dem, hvilka förmädde John Stewart Mill att upptaga kvinnornas rösträttsfråga i parlamentet. Där följa de andra i fyrdubbla led, stadigt marscherande i tusenden och tusenden.

Sektion efter sektion passerar förbi, standar efter standar, musikkår efter musikkår. De främsta ha trängt genom torgets människomassa och försvinna ur vår syn in i Pall Mall. De följas af sektioner från de olika städerna och distrikten i England. Efter dem komma afdelningar af kvinnliga medicinare, doktorer, af kvinnliga universitetslärare i röd-hvit-blå kåpor och doktorshattar, af skollärar-

innor, af hårdslitna arbeterskor och arbetarhustrur från Lancashire, Bermondsey etc., flera med småbarn i sina armar, af alla slags kvinnliga yrken och politiska sammanlutningar, af artister, författarinnor, journalister, stenografer, af liberala, socialistiska och konservativa kvinnoförbund.

Standar efter standar, afdelning efter afdelning. Många af standaren äro konstnärligt utförda af artisternas rösträttsliga, de vackraste standar, som någonsin hållits högt i en folkprocession.

Det är samma företeelse utmed hela den långa processionsvägen till Albert Hall som här; gator och torg äro fyllda med åskådare. Det är en månghundrafaldt större publik än för ett år sedan och en annan publik. De rösträttskrävande kvinnorna af det fredliga slaget ha tagit fasta på premiärministerns löfte och utmaning och visa, att det står en mäktig kraft och ett mäktigt behof bakom rörelsen. Deras svar kunde icke ha blifvit intrycksfullare eller verkningsfullare, när det skulle hållas inom gränserna för det lagligt tillåtna. Så mycket har ändrat sig på ett år i rörelsens yttre styrka.

Trumhvirflarna gå, musiken spelar, standaren vajar för vinden, kvinnorna marschera, energiska, allvarliga, seger-vissa. Folkmassan ser på i tystnad. Först två timmar efter förtruppen, passeras eftertruppen som utgöres af en lång rad ekipager, droskor och vagnar, innehållande de bräckliga och trötta deltagarne. Det är kvinnornas dag, deras stora uppmarsch, det största kvinnotåget. Öfver tiotusen äro de, som marscherat förbi i ordnade led för att visa att nu är det allvar. I Albert Hall, där de samlas och där 12,000 få plats, fira de en segervisshetens fest och deras ledare försäkra dem att det stora målet nu är inom synhåll.

Det första halfåret.

Det är under en tid af vaknande lifaktighet inom nationen, som veckotidningen Dagny genomlevvat första halfåret af sin tillvaro. Frågor och kraf, politiska och sociala, hvilka länge varit undanskjutna, hafva nu trädt fram med oafvislig styrka. Och huru mycket än som återstår att önska, så har utan tvifvel solidaritetskänslan människor emellan vuxit sig starkare. Insikten om samhörigheten mellan individen och samhället har blifvit klarare och gifvit upphof till känslan af nya förpliktelser och äfvenledes nya kraf.

Det är alldeles gifvet, att den s. k. kvinnorörelsen i närvarande stund framträder med stor kraft. Dels genom den utveckling, som rörelsen nu nått med sina många kraftcentra i form af rösträtts- och andra kvinnoföreningar landet rundt, dels därigenom att så många frågor, som direkt eller indirekt beröra kvinnornas intressen, blifvit framförda — såsom skyddslagstiftning, aflönings- och befodringsfrågor för på olika områden arbetande kvinnor, äktenskapslagstiftning m. m., samt naturligtvis först och sist — kvinnorösträtten. Gifvetvis är ett organ, hvori kvinnorna kunna framställa sina synpunkter ett led med i kvinnornas sträfvanden. Ännu hafva vi ett stycke kvar, tills vi nått fram till den punkt, då det icke längre tvistas om, huruvida begreppet medborgare uteslutande är maskulinum, och tills rörelsens slutmål — att göra sig själf öfverflödigt — är hunnet, då verkligen alla konsekvenser af den sanningen, att kvinnan icke blott är *genus femininum* utan äfven *människa* ingått i allmänna medvetandet.

Under det nu gångna halfåret ha inom riksförsamlingen många för kvinnorna betydelsefulla frågor förts fram, som med nödvändighet kräft sin belysning i Dagnys spalter. Med tillfredsställelse kunna vi konstatera — såväl genom kommentarier i skilda tidningar som genom offentliga och enskilda uttalanden — att de åsikter, som framförts i Dagny, ofta blifvit beaktade äfven utanför kvinnovärlden. Men ännu en annan uppgift vill Dagny fylla, den, att vara ett enande band emellan kvinnorna. Plikten att äga ett så att säga individuellt samvete har länge stått klar. Men det

behöfves ännu något mera i våra dagar — ett socialt samvete. Det är en liten del af detta sociala samvete, som Dagny i sin ringa mån vill söka väcka i så vida kretsar som möjligt. Ännu kan man höra kvinnor affärda stora allmänna frågor, af hvilkas lösning många af deras medsystrars väl och ve är i hög grad beroende, med en hänvisning till det i och för sig glädjande faktum, att de själfva hafva det bra — därför önska de inga förändringar i bestående former. Det är dock en plikt för kvinnorna att hjälpa hvarandra, i all synnerhet så länge dessa onaturliga gränsmurar finnas kvar, som i stor utsträckning göra män och kvinnor till konkurrenter i stället för arbetskamrater. »Ni skola förstå, att vi hafva icke blott vår klass att kämpa för, utan också vårt kön», yttrade vid ett möte en ung, intelligent arbeterska, då en manlig talare kritiserat det förhållande, att arbeterskorna samarbetade med andra samhällsklassers kvinnor i rösträttsrörelsen.

Det är i själfva verket så, att kvinnorna trots allt som skiljer ha gemensamma intressen och böra samla sig i gemensamma sträfvanden.

Dagny har kallat sig den svenska kvinnorörelsens organ. Men för att kunna, som önskligt är, bibringa olika kategorier af kvinnor ökad förståelse för hvarandras förhållanden och önskemål, väcka solidaritetskänslan och verkligen blifva ett enande band mellan kvinnorna, måste Dagny spridas inom alla kretsar. Det är under fast tro på Dagnys uppgift och med den vissa förhoppningen, att denna tro delas af många, som vi bedja våra läsarinnor att hvar på sin ort arbeta för Dagnys spridning. Ett nytt kvartal går snart in. Det behöfs ju blott, att hvar och en anskaffar en ny prenumerant, och läsekretsen är fördubblad.

Från 1 juli och till årets slut är prenumerationsafgiften blott kr. 2:50, ett allenastående billigt pris för en veckotidning med så rikhaltigt innehåll. Vi hoppas, att med det nya halfåret skall Dagny spridas i ännu mycket vidare kretsar, och vi våga utbedja oss våra redan varande prenumeranters intresserade medverkan för detta ändamål.

MEDARBETARE I DAGNY.

Bland de framstående kvinnliga pennor, som ställt sig till tidningens förfogande, märkas bl. a.: Gertrud Adelborg, Signe Bergman, Hilma Borelius, Emilia Broomé, Frigga Carlberg, Lotten Dahlgren, Ellen Hagen, Kerstin Hesselgren, Ann-Margret Holmgren, Kerstin Hård af Segerstad, Anna Höjer, Tyra Kleen, Sigrid Leijonhufvud, Gurli Linder, Anna Lindhagen, Ellen Lundberg, f. Nyblom, Agda Montelius, Anna M. Roos, Anna Rylander, Hilda Sachs, Hilma Söderberg, Elna Tenow, Lydia Wahlström, Anna Whitlock.

Litteratur.

Anna Maria Roos: Framtidens religion och framtidens kvinna. Stockholm. Wahlström och Widstrand, 1908.

För titelns vida omfattning gör förf. själf en ursäkt i företalet. Där förklaras också det vidsträckta utrymme, som lämnats åt ett direkt gendrivande af en annan författares, Ellen Key, satser.

I bokens båda hufvudafdelningar finnes både negativt och positivt, och det negativa, kritiken, har i båda *en* front mot den åskådning, för hvilken Ellen Key är en typisk representant, och *en* mot äldre, »ortodoxa» uppfattningar på ifrågavarande områden.

Att en kritik af Ellen Key icke kan vara systematisk, säger sig själf. Anna Maria Roos har framdragit vissa punkter i Ellen Keys »lifstro» och skickligt och träffande visat, huru de äro godtyckliga postulat, stundom ett »credo quia absurdum så godt som något» men ännu oftare »klingande men meningslösa paradoxer». Ellen Keys »förmåga att på ett briljant sätt säga en meningslöshet» belyses i flera typiska och viktiga fall. Som Anna Maria Roos' positiva intresse utgör drifkraften i hennes polemik — hon har i motsats till den författarinnan, hon kritiserar, icke en skynt af odium theologicum — upptar hon ibland utan att uppehålla sig vid tankens och uttryckets brister ur formellt logisk synpunkt till bemötande och beriktigande den förmodade meningen i sådana meningslösheter.

Kriiken af olika kyrkliga riktningar och särskildt kyrkans obenägenhet att erkänna »karismatiska personligheter» skulle ha gjort ett solidare intryck, om förf. utelämnat en del hänvisningar till recensioner och tidningspolemik, af hvilka läsaren i det här meddelade sammanhanget icke kan draga några säkra slutsatser.

Den positiva framställningen af kristendomens värde, af »det gudomliga framåt», har sidor af enkel, stilla, personlig värme, som åt denna afdelning ge ett stort behag.

Rörande det religiösa värdet af och metoden för den religionspsykologiska forskning, af hvilken förf. väntar sig så mycket, kan man hysa delade meningar.

Den af förf. anförda fysiologiskt-psykologiska bevisningen för att »själen har möjligheter att fungera oberoende af hjärnan», lämnar, lindrigast sagdt, stora luckor. En ren lapsus calami är väl det angifna siffertalet för mängden af de sensationer, som under en sekund kunna upptagas af »människosjälen, då den fungerar genom hjärnan». Men hvarför talar förf. blott om »sensationer» i allmänhet, då likväl uppfattningssnabbheten så högst betydligt varierar för de olika sinnena?

Bokens andra afdelning, »Framtidens kvinna», är särdeles fängslande. En lugn entusiasm vibrerar un-

der den visa måttfullheten i formen. Förf. talar i många tonfall: det lätta skämtets, den lugna sarkasmens, den djupa känslans. Men ett tonfall saknas alldeles, det skarpa, ja, också den starka indignationens. Framställningen har alltigenom en prägel af jämnvikt och behag. Fördomen framstår för förf. snarare i sin löjlighet än i sin ondska och affärdas ofta med en lekande anmärkning.

Kritiken af dem, som mena, att erotiken är allt i kvinnans lif, är angenämt lugn och måttfull. Här, liksom i några andra fall, kan man med afseende på det allmänna sakförhållandet, på »genomsnittet», till hvars nivå förf. tydligen har en viss svårighet att sänka sig, önska, att förf. eftertryckligare framhållit vissa punkter, som hon blott flyktigt snuddat vid. Den kardinalpunkt, att kvinnans sociala ställning allt intill vår tid i regeln varit den, att anseende, förmögenhet, verksamhetsuppgifter kommit henne till del endast genom förhållandet till en man, framhålles af Anna Maria Roos blott i förbigående. Man behöfver icke själf vara materialist för att inse det betydelsefulla för »erotikens» olika plats i genomsnittskvinnans och i genomsnittsmannens lif i den olikheten, att för mannen har vägen till »erotik» gått genom ekonomiskt välstånd, för kvinnan har intill nu — och till stor del är det så fortfarande — vägen till ekonomiskt välstånd gått genom »erotik». Naturligtvis är förf. i sin goda rätt att framhålla eller utelämna hvad hon själf vill. Men då hon i alla fall berört denna punkt, önskade man, att hon sagt något om hvilken radikal omhvälfning kvinnorörelsen här afser, och som redan håller på att försiggå i följd af förändrad lagstiftning, kvinnorörelse och ekonomisk utveckling i allmänhet.

Med afseende på kvinnornas intellektuella intressen och verksamhet för ideella syften framdrager förf. i annat sammanhang, huru »ända till allra senaste tiden har för kvinnan den vittra äran varit högst betydligt malörtsblandad». Och hon inrymmer en stor betydelse åt det förhållande, att »en man vet, att när han vinner berömmelse, vinner han på samma gång makt öfver kvinnorna», under det »kvinnan har haft en motsatt visshet: hvad hon vunne i s. k. ära, måste hon förlora i männens hyllning.

Gentemot dem, som befara, att kvinnornas ökade medborgerliga rättigheter skola fördrifva den erotiska känslan ur deras lif, ställer Anna M. Roos sin öfvertygelse, att denna väller fram ur djupare grunder än de, som rubbas af förändringar i yttre sysselsättning och lagliga rättigheter. Förf:s egen psykologi är nog riktig. Däremot idealiserar hon nog i detta sammanhang de gammalkonservativas betraktelsesätt. Det är näppeligen »fruktan att kvinnans förmåga att skänka kärlek, hennes behof af att mottaga kärlek skulle minskas, ifall hon finge del i de allmänna angelägen-

heterna», som kommer flertalet att »med mer eller mindre oblida ögon se den s. k. kvinnorörelsen». Förf:s optimism tar här öfverhand. Eljest ser hon ju också krassheten i den gamla uppfattningen af kvinnan, citerar exempel därpå och tillägger: »Det är egentligen lättare att diskutera med folk, som tala så öppet, än med dem, som bedyra, att de sätta kvinnan så oändligt högt, så att de inte tro, att hon duger till någonting.»

Det lika ologiska som oädla i vissa mäns sätt att resonera om »kvinnan» utifrån sin egen förnedrade sinnlighets, sina egna råa och låga begärs synpunkt, talar förf. om med det lugn, som den har, hvilken står ut att se det fula, emedan hans inre blick alljämt bevarar intrycket af skönhetssyner. Den kuriösa växlingen i åsikterna om kvinnans sinnlighet och hennes intellektuella begåfning — de, som anse sinnligheten vara till hinder för det intellektuella och andliga, ha ofta förklarat kvinnan mera sinnlig och eo ipso mindre intellektuell än mannen, medan de, som förknippa geni och sinnlighet, sagt henne vara mindre sinnlig och eo ipso mindre genialisk — refereras af förf. med en lugn bonhomie. Med afseende på deras mening, som vilja tillerkänna kvinnan en »moralisk öfverlägsenhet», under förbehåll att få fränkänna henne intellektuell begåfning och originalitet, är förf. å kvinnornas vägnar hvarken tacksam eller förargad, endast skeptisk och kritisk.

Men om förf. sålunda bestrider det gängse sättet att fälla generella omdömen om värdet af manlig och kvinnlig intelligens, manlig och kvinnlig karaktär, så skiljer hon nästan ännu skarpare än de här vid lag »gammaltroende» på *arten* af manligt och kvinnligt. Mycket af hvad hon säger är originellt och fint och väl funnet. Så t. ex. det, som yttras om manliga författares sätt att skildra kvinnor, där förf. rent af kommer med den kätterska tanken, att t. ex. en Turgenjeffs kvinnotyper, ehuru de »för att vara gjorda af en man äro förträffliga — dock i själfva verket, om det gäller att säga något förstående om en kvinna, något som ej sagts åtskilliga hundra gånger förut, stå tillbaka för många kvinnliga författares verk, ja, för icke få af de »missromaner», som man brukar öfverlägset rycka på axlarna åt». Ny och djärf är förklaringen af »det nästan totala försvinnandet af forntida skaldinnors litterära kvarlåtenskap»: det var exempelvis i Grekland männen, som samlade antologier, och de anslogos mest åt manliga diktare, emedan de hos dem återfunno mest af sig själfva. Anna M. Roos antar f. ö., att kvinnorna ha en betydande del i *folkdiktningen*, i tillkomsten af de dikter, som utan namn gått till eftervärlden.

Under rubrik: »Okända diktare» läses ett förut i tidskriften Dagny offentliggjordt kapitel om spansk diktning. Förf. har gjort en litterär undersökning af några spanska anonyma diktsamlingar, i hvilka hon af yttre och inre skäl kunnat bestämma en hel mängd såsom härrörande från kvinnliga författare. Kapitlet

aflutas med en älskvärd gliring åt en professor, som angående vissa af honom undersökta folkliga dikter på ett egendomligt sätt motiverat sin åsikt, att de äro skrifna af män. Förf. citerar honom och sammanfattar: »Sålunda — om i en dikt röjer sig en viss svaghet för männen, blandad med en viss benägenhet för att retas med dem — då kan omöjligt en kvinna ha något att göra med den! Skall man inte vara en mycket höglärd professor för att skrifva någonting sådant?»

I de från spanskan öfversatta dikterna störes man af öfversättningens metriskas vårdslöshet. Fullt fria rytmer utan fastställt schema kunna verka som musik, men när versen som här är byggd efter ett visst schema, verka de talrika brytningarna i tonfallet ovillkorligen som missljud, göra helt enkelt intryck af besvärande formfel.

Man skulle nästan kunna tycka, att benämningen »framtidens kvinna» är vilseledande. Förf. kritiserar olika slags dogmer angående kvinnan och hennes möjligheter och förklarar på sitt sätt de förhållanden, som gett anledning till dogmbildningen, men hon är prisvärdt sparsam på förmodanden och förespeglningar. Hvad hon önskar och hoppas af »framtidens kvinna» säger hon klarast och fylligast genom skildringen af en historisk och litterär personlighet, en »renässansfurstinna», Margareta af Navarra. Erfarenhetsbeviset vederlägger bättre än hypoteser fördomarna med afseende på förhållandet mellan »kvinnlighet» och intellektuell utveckling. Valet af person har väl bestämts dels af förf:s sympati och frändskap med just den här skildrades religiösa och konstnärliga intressen, frisinthet och känslöglöd, dels däraf, att Margareta af Navarra just exemplifierar förf:s sats, att den manliga kritiken varit trög att uppskatta kvinnlig konstnärsbegåfning. Först nyligen har Margareta af Navarra funnit sin upptäckare och lofprisare, som offentliggjort förut bortglömda arbeten af henne, noga studerat henne och i följd däraf gett henne en vida högre rangplats som diktare, än litteraturhistorien förut inrymde åt henne.

Denna Margareta af Navarra är en intressant bekantskap, både kulturhistoriskt och psykologiskt. Man får följa henne i de olika faserna af hennes yttre lif och inre utveckling: i Alençon, där hon tar sig af »den fattiga väfwarebefolkningen i den lilla stad, som med krokiga gator klänger uppför kullen vid borgens fot», i Navarra, där hon låter bygga om de båda fästningslika hufvudstadsslotten till »ljusa, glada renässansslott med terrasser och breda trappor, blomsterurnor och öppna gallerier», i kretsen af skalder och konstnärer vid brodern Frans I:s hof och på diplomatiska beskickningar. Man får se henne som stiftarinna af Collège de France, läroanstalt för den »fria forskningen» i motsats till det »trånga, medeltidsfanatiska Sorbonne», och som beskyddarinna för de förföljda protestanterna. Och i referat och citat af hennes författarskap ställes man ansikte mot ansikte med henne

både i hennes kärlekssagas fröjd och kval och i hennes panteistiskt-mystiskt färgade religiositet.

I detta kapitel, som är en kulturskildring på samma gång som en studie öfver Margareta af Navarra, har förf. i förbigående gjort en psykologisk analys af kejsar Karl V:s porträtt, som hör till det mest konstnärliga i boken.

HILMA BORELIUS.

Berndt Lie: Mot Öfvermakten. Stockholm, Albert Bonniers förlag.

Norska böcker ha nog inte samma åtgång i Sverige nu som före 1905, men det finns en del författare, hvilkas popularitet knappast lidigt något afbräck genom de politiska striderna, och till dem hör Berndt Lie. Kanske vann han närmast den svenska publiken genom sin ytterst intagande bok »Syster Judith», men han har alljämt lyckats bibehålla den läsande allmänhetens gunst. Hans senast öfversatta bok »Mot Öfvermakten» har också förutsättningar att intressera. Kanske inte den stora publiken — därtill är dess ämne alltför trist — men den publik, som uppskattar en fin människo- och tidsskildring. Historien som tilldrar sig i midten af 1800-talet, handlar om en »högfjällspräst», men inte af den Sickska typen. Sören Römer är ingen idealfigur utan en ganska vanlig människa, en ung nitälskande och trosvarm teolog, som kommer till sitt ämbete däruppe i Nordlandet, fast besluten att stå en dust mot världslighet och materialism, men mötes af starka frestelser, dels från en ouppfostrad sinnlig kvinna, dels från de dolda djupen i sin egen natur. Drifven till förtviflan öfverger han den plats, där marken gungar under hans fötter, och söker sig bort till ett ännu aflägsnare herdegäll uppe i den kargaste natur och de ensammaste, mest primitiva förhållanden. Men den fara han velat undgå uppsöker honom äfven här. Just då

han återfått sin själsfrid och står i begrepp att vinna en god maka, kommer åter den kvinna han flytt i hans väg. Hennes starka och självviska kärlek känner ingen hänsyn, och Sören har inte kraft att hålla stånd »mot öfvermakten». Långsamt men säkert glider han ut på det slutande planet, och i förtviflan öfver sitt lufs nederlag griper han efter glaset. Och nu går det allt mer och mer utför, tills han i egna och andras ögon är fullständigt andligt bankrutt och inte ser sig någon annan väg ut ur eländet än en frivillig död.

Det är som sagdt en mycket sorglig historia, en sådan där gripande lidandeshistoria, som knappast kan utspelas så blodig annat än i en själ, som en gång vigt sig till idealet, och därför känner hvarje förräderi däremot som den mest brännande skam. Det är just i kontrasten mellan Sören Römer, som gör det onda med ett blödande och fridlöst samvete, och Thorborg Steenbeck, som utan spår till skrupler följer sin starka naturs ingifvelser, hufvudintresset i karaktärsteckningen samlar sig. Thorborg är fullt konsekvent tecknad, ett stycke renässanskvinna med hett blod och okuflig vilja. Sören är kanske litet opersonlig i början af boken, man hade tänkt sig, att hans haugianska kristendom skulle haft betydligt svårare att finna sig tillrätta med ämbetsbrödernas oprästerlighet och med andan i den världsliga omgifningen, än hvad som framställes. Men den sista tragiska konflikten mellan hans naturliga ädelhet och hans långsamt skeende eftergift för den öfvermäktiga yttre frestelsen gör ett intryck af äkthet.

Berättelsens sorgliga innehåll motväges lyckligt af rent ypperliga detaljskildringar. Julkalaset på Storslet t. ex. är tecknad på ett sätt, som kommer oss att tänka på interiörer i Jonas Lies romaner. Och här finns godt om präktiga naturbeskrifningar och väl tecknade bifigurer.

F. E.

Våra kvartals- och halfårsprenumeranter,

hvilka önska att DAGNY utan afbrott skall komma dem tillhanda, uppmanas att i god tid före den 1:sta juli förnya prenumerationen. Denna sker å närmaste postanstalt, --- pris kr. 2,50 för halfår, kr. 1,25 för kvartal. ---

Utdrag ur Mrs Chapman Catt's föredrag i Amsterdam den 15 juni 1908.

»Danmark och Sverige gifva anledning till reflektioner. De danska rösträttskvinnorna hafva åstadkommit en liflig agitation och hafva bildat en ny rösträttsorganisation, som nu räknar 8,000 medlemmar. Anslutna organisationer ha också tilltagit i medlemsantal och verksamhet. Någon parlamentarisk kampanj har dock icke

förts. I stället har af regeringen, utan någon påtryckning från kvinnornas sida, en proposition om kommunal rösträtt för kvinnor, understödd af de konservativa partierna, väckts. Då denna proposition gått igenom, ägde en andra oförutsedd händelse rum. Rösträttskvinnorna och konungen utbytte hälsningar. Kvinnorna tackade honom

för hans åtgärder till deras fördel, och konungen lyckönskade kvinnorna till deras nya rättigheter och tillkännagaf sin sympati för det steg som den lagstiftande församlingen tagit. De danska kvinnorna äro att lyckönska öfver sin konungs frisinthet och sin regerings framsynt-het. De hafva blifvit besparade de missräkningar och motgångar, som vanligen beledsaga hvarje allvarlig kampanj för den kvinnliga rösträtten. En lätt seger har vunnits, men en ny förpliktelse hvilar nu på dem. De måste göra en energisk ansträngning för att öfvertyga de kvinnor, som icke äro »suffragister» att använda den rättighet, som gifvits dem. Intensivt arbete erfordras. Kvinnorna måste uppfostras att förstå kommunala angelägenheter och att nyttja sin rösträtt för att stödja det bästa i administrationen och åstadkomma bättre lagar och förhållanden. Det är nu endast genom ett sådant exempel, som de kunna stödja striderna i andra länder och hoppas vinna politisk rösträtt själfva. De behöfva icke längre framföra argument för kvinnorösträtten; de måste i praktiken bevisa kvinnorösträttens fördelar. Då vi mötas nästa gång, så skola vi fråga de danska rösträttskvinnorna: Hvad ha ni gjort?

Alldeles olika är den svenska erfarenheten. Allt, hvad de danska kvinnorna hafva gjort, ha de gjort och mycket mera. Under loppet af två år har medlemmarnes antal i rösträttsorganisationen fördubblats, och de 63 röstföreningarne som rapporterades i Köpenhamn ha blifvit 127. En petition undertecknad med 142,128 namn har öfverlämnats åt riksdagen; deputationer hafva uppvaktat regeringen och fått sina önskemål framställda. Men den

svenska regeringen har sagt till de kvinnliga rösträttsvännerna precis detsamma som Förenade Staternas ledande män år 1868 sade till amerikanska kvinnor: »Vänta tills alla män erhållit rösträtt, då är det tids nog att taga edra anspråk i öfvervägande». Enskilda motioner hafva dock med stor anslutning framförts i svenska riksdagen. Utan tvifvel ha de svenska rösträttskvinnorna, undantagandes de engelska, arbetat mera outtröttligt än något annat lands. Deras arbete har karakteriserats af intelligens, tålmod, värdighet, mod och aldrig svikande bestämdhet. Striden har varit storartad, och vi gifva de svenska förkämparne vår försäkran att fortsatta sådana sträfvanden *måste* medföra det resultat, som sökes. Under tiden lära de svenska kvinnorna politik; de stärkas och uppfostras af striden, och, då de erhållit rösträtt, komma de att till fullo uppskatta rättigheten och ansvaret. I Danmark genomfördes partiel rösträtt, emedan regeringen var villig; i Sverige har full rösträtt undanskjutits, emedan regeringen var ovillig. Det är icke osannolikt, att de svenska kvinnorna skola ernå full rösträtt före de danska, och eftersom den politiska rösträtten medför mera inflytande, auktoritet och möjligheter, kan under nästa 10-års period kvinnorösträtten i Sverige komma att förete större resultat än i Danmark. Båda landen äro intelligenta och gå oafåtligt framåt. Det sätt, på hvilket de problem, som innefattas i den kvinnliga rösträttens läge, lösas i dessa två länder, skola gifva suffragisterna viktiga lärdomar. Emellertid medgifva vi gärna, att skandinaverna gå i spetsen i fråga om verkliga landvinningar».

Bland Edra bekanta finnas säkert många, som ännu ej prenumererat på DAGNY. Upplys dem om tidningens tillvaro, sträfvan och mål och sök förmå dem att understödja desamma genom prenumeration.

Notiser.

Regeringsrepresentanter vid kongressen i Amsterdam. Fröken Gina Krog, Nyländes redaktör, hade genom kungl. beslut bemyndigats att representera Norge vid den nu hållna internationella rösträttskongressen i Amsterdam. I samma egenskap — såsom regeringsrepresentant för sitt land — deltog Mrs Henry Dobson från Amsterdam i kongressen.

Tre af de danska delegerade resa äfven på statens

bekostnad — medlen därtill utgå ur en fond afsedd för stödjande af studier af sociala frågor i utlandet.

Internationella kongressen för kvinnans rösträtt har beslutat att instifta en internationell flagga som rörelsens emblem. Bland medlemmarna för att bestämma flaggans utseende invaldes fröken Agnes Branting från Stockholm.

Likaledes beslöts val af en kommitté för utarbetande af internationella stadgar och invaldes som medlem af denna fröken Anna Whitlock.

ÄR NI EN VÄN AF DAGNY och önskar framgång åt densamma, gör då hvad Ni kan för en ökad spridning genom att uppmana vänner och bekanta att prenumerera. Betänk att en tidnings spridning utgör den ekonomiska grundvalen för dess existens.

ORGLAR från landets förnämsta fabriker säljas mot erläggande af 4 % af priset strax och och sedan 12 % i hvarje följande kvartal under 2 år samt

PIANINON mot 4 % strax och 8 % i hvarje kvartal under 3 år.

Kataloger och närmare upplysningar erhållas mot 20 öre i frim.

P. O. ÅKERLUND. Strömsbro.

JACOBSONS, 2 Hamngatan, midt för Berzelii park. Tapisseri-handarbeten. Dam- o. presentartiklar.

Egnahemssparbanken.

Kontor: Vasagatan 38.

Begagna denna sparbank för insättning å sparbanksräkning. Kan användas äfven för hushållsräkning. Intill 500 kr. kunna i regel utfås utan uppsägning.

Öppet half 10 f. m.—7 e. m. Allm. tel. 917. Rikstel. 73. Inlåningsränta f. n. 5½ proc.

Vejbystrands Sjukhem vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mottager barn och vuxna, dagafgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Extra fina
Dörrskyltar, Stämplrar
och Sigill

erhållas alltid billigast från
GUSTAV HÅKANSSON
Stockholm. Box 173.
Mästersamuelsgatan 54.

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan,
Hudiksvall.
Husmoderskurs. Skolköksläroinnekurs. Slöjdläroinnekurs.

På resor

medföres Fil. Dr. P. Håkansson's Salubrin af alla, som försökt det mot skoskaf, ömma fötter, sår, tryck, muskelförsträckningar, insektstyg, hudsjukdomar eller som lärt att värdera det som toalettmiddel.

OBS! Glöm icke att medtaga det flaskorna medföljande omslaget! Salubrin kan nu möjligen komma att behövas för något ändamål, hvarför Ni icke förnt behöft använda det, och då kan det vara nödigt genomse beskrifningen, om Ni skall kunna begagna Salubrin på ändamålsenligt sätt.

OBS! Mot användande af godtyckliga efterapningar varnas. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Sthlm.

De nu så moderna
Exlibris (Bokägaremärken)

utföres konstnärligt och till lägsta pris af Carl Nilssons Ljustrycksanstalt, Stockholm Ö. Profver och prislsta mot 10 öres porto. Agenter antagas.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla. ens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postansynsning sänder samlaren den stadgade provisionen

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

Glöm ej

att från boklädan hemskaffa **M. L. Gagners** broschyr om

Barn och Biografställningar

å 25 öre. Frågan är aktuell och broschyren beaktansvärd.

Till Sommarlektyr anbefalles särskildt:

Hermelin:

Från svenska bygder å kr. 2:50 och

Wide:

Kamraterna på Forsbro å kr. 2:25, allt i boklädorna på **LARS HÖKERBERGS** förlag, Stockholm.

EN UTMÄRKT BOK. — 3: E UPPLAGAN.

• **VÅRA BARN** •
FOSTRAN OCH VÅRD

AF PROF. **Seved Ribbing** I LUND.
Omarbetad och tillfökt.

Pröfvad af föräldrar i tusental och tacksamt befunnen **god**. Bör ej saknas i något hem, något folkbibliotek. Säljs i boklädor samt å **Lars Hökerbergs** förlag, Stockholm, å kr. **2:75**. Ger gagn för sitt pris **mångdubbelt!**

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Läroinnekurs i matlagning och handarbete (fullständig läroinnekurs i huslig ekonomi) börjar den 1 sept. Anmälan till inträde göras före den 1 juli.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälsolära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning börjar den 1 sept. Anmälan före den 1 aug.

Spezialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, kläd-sömnad och barnavård börjar den 22 aug. Anmälan före den 1 aug.

Praktisk yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar den 22 aug. Anmälan före den 1 aug.

Ansökan till de **Läroinnekurser** (endast för skolkök), som börja i jan. 1909, insändas före den 1 nov.

Tryckt program gratis och franko på begäran.

Inspektor: **Professor O. Hammarsten.**

Föreståndarinna: **Fröken Ida Norrby.**

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i Dagny, hvilken, som tidning för svenska kvinnörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

För resande till

Rivieran

rekommenderas det skandinaviska pensionatet Villa Elsie i San Remo (Norditalien). Pensionatet förestås af en dansk dam. 20 rum och trädgård med utsikt öfver Medelhafvet. Moderata priser.

Flytande
Somatose
 framstående
 aptitretande och nervstärkande
KRAFTMEDEL.
 Fås på alla Apotek.

Kvinnliga juridiska byrån
 Vallingatan 12.
 A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöverlåtelse, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag.
 Kontorstid kl. 1/10-4.

Fru Torine Torines

utför reparationer å *alla* sorters *symaskiner*. Full kompetens. Nya symaskiner på billiga villkor. Begagnade, för såväl familjebehof som handverk, från 20 kr. 3 års ansvar, alla tillbehör. Allm. tel. 32 82.

7 St. Glasbruksgat., Stockholm.

Utbildningskurs

för blifvande föreståndare för fattigvårdsanstalter

5 Okt.—1 April 1908.

Teoretisk undervisning i fattigvård, hälsovård, sjukvård, barnavård, och kontorsgöromål. Praktisk utbildning vid olika stads- och landsanstalter. Begränsadt antal män. och kvinnl. elever i ålder 21—35 år mottagas. Ansökan insändes före 15 juli till

Svenska Fattigvårdsförbundet,
 Stockholm.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7 1/2 öre pr mm.)

Kvinnligt Kontorsbiträde

med flera års vana och goda betyg önskar plats härstädes från 15 Juli eller 1 Augusti.

Fullt kunnig i bokföring, bokslut, svensk korrespondens, maskinskrifning m. m. Svar till »Ener-gisk och Pålitlig», adress Alma Öbergs Bokhålleriskola, Regerings-gatan 41.

Ung Tyska

som vistats 2 år i Frankrike, önskar plats i sin familj att gå frun tillhanda, helst där franska talas. Fina referenser. Svar utbedes till »L. D.», Tidningskont., 8 Obser-vatoriegatan.

Plats på landet

i godt hem söker barnfröken, 23 år, enkel, bildad, behaglig, barnkär, van vid barns tillsyn, deltagar gärna med husliga bestyr, sömnad. Vackra betyd. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm. Allm. 150 67. R. 21 28.

SJKUSKÖTERSKA önskar vårda äldre herre eller dam. Svar till »Genast», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Helsingborg.

LEDIGA PLATSER.

Malmbergets Samskola.

2 lärarinneplatser skola tillsättas: en med undervisningsskyldighet (realskolans kurs) i matematik och naturlära; lön 1,400, med fysik 1,500; en med undervisningsskyldighet (realskolans kurs) i svenska och geografi; lön 1,300 å 1,400 beroende på kompetens. Ansökningar torde före 20 juni sändas till styrelsens ordförande, pastor L. E. Enge, Malmberget.

Vid Elementarläroverket för flickor i Falun

finnes plats ledig inst. hösttermin för lärarinna med tjänstgörings-skyldighet hufvudsakligen i historia och tyska, äfven på högsta stadiet. Begynnelselön 1,500 kr.

Ansökningshandlingar insändas före den 1 juli till föreståndarinnan, fröken Gerda Martin, Falun.

VIKARIERANDE SKÖTERSKA för 2 mån. önskas genast å Med. afd. af Lasarettet i Falun.

VID HEMSLÖJDEN I MALMÖ finnes plats ledig för en bildad dam, helst med teknisk underbyggnad eller fallenhet i den riktningen. Reflekterande torde inom fjorton dagar hänvända sig till
 Föreståndarinnan.

MASKINSKRIFVERSKA, fullt kompetent att föra fransk korrespondens, sökes för trävarukontor i Norrlandssiad. Svar med betygsskrifter & uppgift å ålder & löneanspråk emotses till »Dactylo-graphie» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Å EGENDOM I SÖDERMAN-LAND, godt hem, får undervisningsvan, seminariebildad, musikalisk lärarinna plats. Elever tvänne flickor 14 år, en gosse 11 år. Lönevillkor mellan 4 å 500 pr läsår. Nya Inack-Ryrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

pågår min

Nu

Stora Utförsäljning

af tusentals Promenad-Dräkter, Kappor, Öfver-o. Underkjolar, Blusar, Siden-Jackor, Morgon-rockar. 25,000 metervaror, Dräkttyger, Klädningstyger, svarta o. kulörta, i ylle, siden, linne, bomull.

Enorma prisnedsättningar! :: :: Allt måste bort!

Sällsynt tillfälle till fördelaktigt inköp.

43 F. W. CAMPANIUS 43
 Westerlånggatan

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och nog-grannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom pris-billighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
 (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt läm-nar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos af-delningen deponerar inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositio-nens värde, dock ej undertvå kronor.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Dröttningsgatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Mrs Carrie Chapman Catt.

Sveriges Folkskollärarinneförbund. Af Alma Wik.

Från rösträttskongressen. Af Anna Kleman.

Massmötet i Albert Hall den 13 juni.

Det första halfåret.

Anna Maria Roös: Framtidens religion och Framtidens kvinna.
 Af Hilma Borelius.

Berndt Lie: Mot öfvermakten. Af F. E.

Utdrag ur Mrs Chapmans Cott's föredrag i Amsterdam den 15 juni 1908.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tid-ningstaxa n:r 5) eller bokhandel.